

CHRISTIAN ADOLPHSENS DAGBOG FRA KRIGEN 1914 - 1918

Den 22.5.15 indkaldt til I. Rekruten-Depot i Harburg

Fra 22.6.15 til 4.10.15, fra 4.10.15 til 17.7.16
tildelt Pionier-Kompanie 108 i 54. Infanterie-Division

Såret den 17.7.16
I Feldlazarett Dun fra 17.7. til 20.7.1916

Med Lazarettog til Heidelberg den 21.7.1916
til den 20.4.1917 i Reservelazarett Ettlingen

21.4.17 til 30.5.17 lært Jerndrejer

Igen fra 30.5.17 til 22.6.17 i Heidelberg
Så bliver [jeg] sendt til Harburg,

Ersatz-Kompanie 18 22.6.17 til 11.10.17
15.10.17 tildelt Rekruten-Depot 13 i Prozanij i Rusland
hvorfra vi rejste 17.1.18 til Frankrig.

Den 27.1.18 får Jernkorset

20.3.18 tildelt Pionier-Kompanie 368.
Med dem gik vi i stilling og kom med forårsoffensiven
Lå St. Quentin den 21.3.1918

Vi kæmpede ved Quentin – Rolat til den 4.4.18
og blev så flyttet til Reims

Den 3.7. kom jeg til Charleroi i lazaret
til 21.7. Spansk syge

Var så ved Kompanie 368 til 28.8.1918

Den dag rejste jeg ud af Frankrig
og kom med lazarettog til Wörishofen i Bayern
Kuranstalt til den 24.9.18.

Kom saa til Pionier-Bataillon 10 i Minden
Var der til den 20.10.1918

Kom så til Festungs-Pionier-Kommando Zeven
hvorfra hjemsendt 28.11. 1918.

Fra Felttoget 1915-16

Efter at have været i garnisonen Harburg fra den 22. juni til den 4. oktober rykkede vi i felten. Med musik gik vi bort mandag morgen den 4. fra kasernepladsen til banegården og omkring kl. 8.20 satte toget sig i bevægelse samt med en del forstærkningsmandskaber til Regiment 84, som også var i vor division, nu kørte vi 2 fulde dage og fandt så til sidst Pionier Kompanie 108 liggende i et slot i nærheden af byen Cambrai, 5 min. at gå fra en lille banestation Buchhain [Bouchain], hvor vi blev udladet den 6. også om morgenen henad kl. 8, og så gjorde vi en temmelig stor omvej inden vi fandt dem, så kom vi til Kompanie 108 den 6. okt. 1915 i et slot i Nordfrankrig, og straks om middagen var den kommanderende general von Pleskov af det 11. Armékorps der og besigtigede os, vi mente jo nu at være draget i krigen, men pyt, der ser det anderledes ud, her var vi i ro og hver dag havde vi ekserceren fra morgen til aften, og jeg tænkte mon det bliver godt, det var jo værre end i garnisonen, men det blev ikke længe ved. Om morgenen den 12. var alarm og vi rykkede også straks ud og efter en stunds march kom vi til byen Iwuy her blev vi forladt og kørte så videre ind imod fronten og i Tirgnie [Tergnier] blev vi udladet om natten kl. 2 og marcherede så rundt i skoven til om søndag morgen den 13., hen kl. 6 kom vi til byen Folembroy, her fik vi kvarter og var til mandag.

Om middagen blev vi vækket, fik middag og gik rundt i byen og kom næste morgen hen til vor dejlige pionerlejr i Audignicourt, der kom vi hen den 14. oktober om middagen kl. 11 og nu begyndte hovedsagen, først har vi gjort alt rigtig i stand, men den første aften gik der straks en afdeling i stilling, og det gik først til byen Antreches, der kom vi til om aftenen kl. 10, nu blev vi indkvarteret i en stor stenhule. I en som jeg aldrig havde været i før, her havde vi et sikkert kvarter, og om dagene arbejdede vi 8 timer, men det varede kun 8 dage, så blev vi afløst og kom tilbage til Audignicourt igen, og da 8 dage var omme så skulle vi ud igen, men den gang gik det i stilling hos 90, det var anderledes end hos 27erne for de var igen for tåbelige og for ligegyldige, det var de såkaldte chokoladesoldater, men nu havde vi det stolte grenaderregiment R 90, som består af holstenere og mecklenborgere, de var jo rolige og gemytlige, hos dem har jeg arbejdet hele vinteren i Moulin, det var en by som franskmændene havde mægtigt under ild sommetider, for os havde 86, 85 og Res. 84 kæmpet her, på 86's kirkegård lå der mange nordslesvigere, alle dem, der var faldet der ved fægtningen i 1914 og 15. juni 1915, der var også en massegrav med 250 zouaver, som var blevet afmyrdet den dag da franskmændene havde været helt inde i vores artilleristilling.

Den 19. december.

I dag har vi haft en streng dag, alle pionerer har slæbt miner op i stillingen hele formiddagen, helt til kl. 4 om eftermiddagen var vi hos vore minekastere 200 stk., alt var igen paa sin Post, blot infanteriet havde trukket næsten ind, nu var klokken 4½, så kom vor Hauptmann og nu gik det løs med kampen, vi ville skyde franskmændenes første linje i stykker og det fik vi også, men hvad vi fik betalt senere.

Den 24. december.

I aften er det juleaften og jeg måtte fejre den i en jordhule, det var en sørgelig juleaften, ingen brød og ingen post, men alligevel har vi sunget nogle salmer og så har vi lagt os til ro kl. 9½.

Den 25. december. I dag har vi fri hele dagen og jeg har skrevet til alle derhjemme, men der har været regn i dag, og jeg har næsten ikke været ude af hulen, i dag til middag havde vi Ente [and], når de bare havde været kogt, men de var rå så de skringler i maven, i aften fik jeg post, en med kager og en med smør, nu var jeg ude af nøden for det første.

Den 26. december. I dag er den anden juledag, men det gør ikke noget, vi måtte ud at arbejde hos vor Biltmuer[?] og julen var den gang forbi.

Den 29. december. I dag er vi bleven afløst her i stillingen og kommen tilbage til lejren og nu skulle vi først fejre jul og nytår, for det første var der meget post der.

Den 31. december. I dag har vi været til kirke og til samme tid blev der delt julepakker ud, en til hver mand, de var kommen fra Hamborg og indeholdt cigarer, cigaretter, tobak, kager og alt hvad der kunne tænke sig,

Vor Hauptmann var også i kirken og holdt en tale til os og ønskede os glædelig jul og godt nytår, det var nytårsaften med en rasende[?] artilleriduel om natten.

Guds visdom er en gåde

En løngang er hans vej

Men evig er hans nåde

Hans løfter glipper ej.

Krigsåret 1916 har begyndt

Den 1. januar havde vi fri hele dagen, om eftermiddagen var vi til koncert i Gamolin, ellers var alt som sidste år, breve og kort fik jeg stadig.

Den 10. januar. I dag har vi løst af igen, og er nu i stilling, det er nu ikke så meget mere, den er stort udbygget og så kommer vi også snart væk her.

Fra Verdun.

Søndag den 31.

Efter at have været her at arbejde i 14 dage, kom om eftermiddagen. kl. 5 befehl at straks rykke af. Kl. 8 blev vi forladt og kørte med toget til Hirson, her blev vi indkvarteret i nogle rømte huse og lagde os til at sove om middagen. Den 1. Juni gik det videre til banegården, op på toget og så – nu begynder tanker at svinge, vi kom til Schalleuil [Charleville] og vi kom til Sedan så nu gælder [det] enten ud af Frankrig [eller] til Verdun, men desværre det sidste, til højre kørte det verdante tog, til Mouzon, her var en stor troppeøvelsesplads men den kørte [vi] forbi og vi fik snart besked, at vi blev snart udladen igen, og hen ad kl. 6 kørte vi ind på rampen ved Stenay, herfra, sagde leutnanten, havde vi en lille march, nå men hør bare, da vi var kommen ud på landevejen, stod der på vejviseren til Verdun 45 km. men nær det bedste var, vi kunne ikke gå i så stor en trop lige ind [til] Verdun, men det kom helt anderledes, vi gik og gik, det fik ingen ende, hen ad kl. 12 kunne vi se lyskugler

på horisonten og der var fronten, så gjorde vi holdt og vor leutnant sagde at vi kl. 3 var i vort kvarter, men de trætte ben og ingen mod til at gå derhen, men omsider hen ad kl. 2 kom vi til den lille sammenskudte by Schepranger [Septsarges], her havde før været tysk militær og i et par nogenlunde huse blev vi indlagt og [på] den stue, hvor jeg kom, der fandt jeg kun nogle stænger med hønsevæv over, men sov som en sten på det helt til om morgenen kl. 9, hvor kom feldvebelen og sagde hvor vi befandt os og vi måtte ikke gå ud på gaden, så blev vi set af franskmændene, det kunne naturligvis ikke undgås og følgen fik vi også at se, vi var kun 2 dage der, så kom Frans med sine gaver, 5 svære granater lige i vor nærhed og straks 6 mand såret, det var den 11. maj og aftenen samme dag rykkede vi ud af byen og tilbage i en skov, byggede et telt og der sov vi saligt og godt midt i skoven, men som sagt det var også kun en nat, den næste middag blev vi alarmeret og det gik endnu længere tilbage, så kom vi til byen Nantila [Nantillois] og det regnede uafbrudt, her var også ingen huse frie og vi måtte bivakere igen, ude på fri mark sov vi denne nat i silende regn, den anden morgen blev jeg afkommanderet til Brückentrain, de lå 3 timers vej længere tilbage, det var en stram vej at marchere efter den regn.

Der var vi til den 16. om aftenen, og blev varmt modtaget af dem, men den anden dag måtte vi med 5 mand tilfrem igen og kom ned til vandmøllen Atagner, her skulle vi slå lejr til vort hellige Train og nu til at arbejde både nat og dag, men det blev færdigt den 19. Men den 18. var vi alle bleven anfordret af kompagniet og den 19. måtte vi så hen. De havde allerede haft 6 mand tab i bare 7 dage og nu var vi på turen straks den anden aften, altså gik jeg med Gruppe Goethe i stilling, for første gang på [Højde] 304, men der så det ud, noget som jeg aldrig havde set før, foran stillingen nede i dalen mellem højden og byen Malancourt løb der en lille bæk (Bossbach), af den var det forbudt at tage vand til at drikke, men det var også ikke appetitligt, der hvor vi gik over den var broen dækket af menneskelig, mest negere eller sorte var de alle og der lå allerhand døde heste for vognene sammenskudt af artilleri og så granathul det ene ved det andet, ikke en fodsbred var der uberørt af krigens rasen og vold, så var vi der, foran den vigtige Højde 304 var der et lavere højdedrag, over det skulle vi først, oppe på den havde franskmændene haft fast Understand, som nu var i vor besiddelse som bataljonsreserve, i den kravlede vi først ind og blev der den første dag og nat, men søvn viste der sig intet af og spise noget kunne jeg igen ikke, den anden aften gik det videre op i den rigtige stilling, men hvad angst, jeg der har udstået, kan jeg ikke skrive, der var vi i 5 dage, så blev vi afløst og kom tilbage den 26. maj om morgenen snart uden at have tænkt på pinse, når det var roligt om morgenen en time så gik tankerne derhjemme hen, hvor folk sad roligt i kirke og vi i et smudsig hul og svævede mellem liv og død, men her agter man ikke meget på det, da vi nu kom tilbage, var det første at sove godt, hvad vi også gjorde, og så kom vi ud af det ler [usikker tolkning] som vi havde på Kroppen og nu gik de 10 dage vi var i ro raskere som én af dem vi var i stillingen.

Den 5. juni skulle vi at løse kammeraterne af og hele natten gik hen inden vi kom til dem, så var vi atter inde i rumlen, men det gik nu allerede bedre, vi kunne spise lidt, om natten havde vi også et par rolige timer, i dem vi naturligvis skulle arbejde. Den 11. blev vi afløst af Gruppe Wangel og kom tilbage den 12. morgen, men denne gang skulle vi kun blive 5

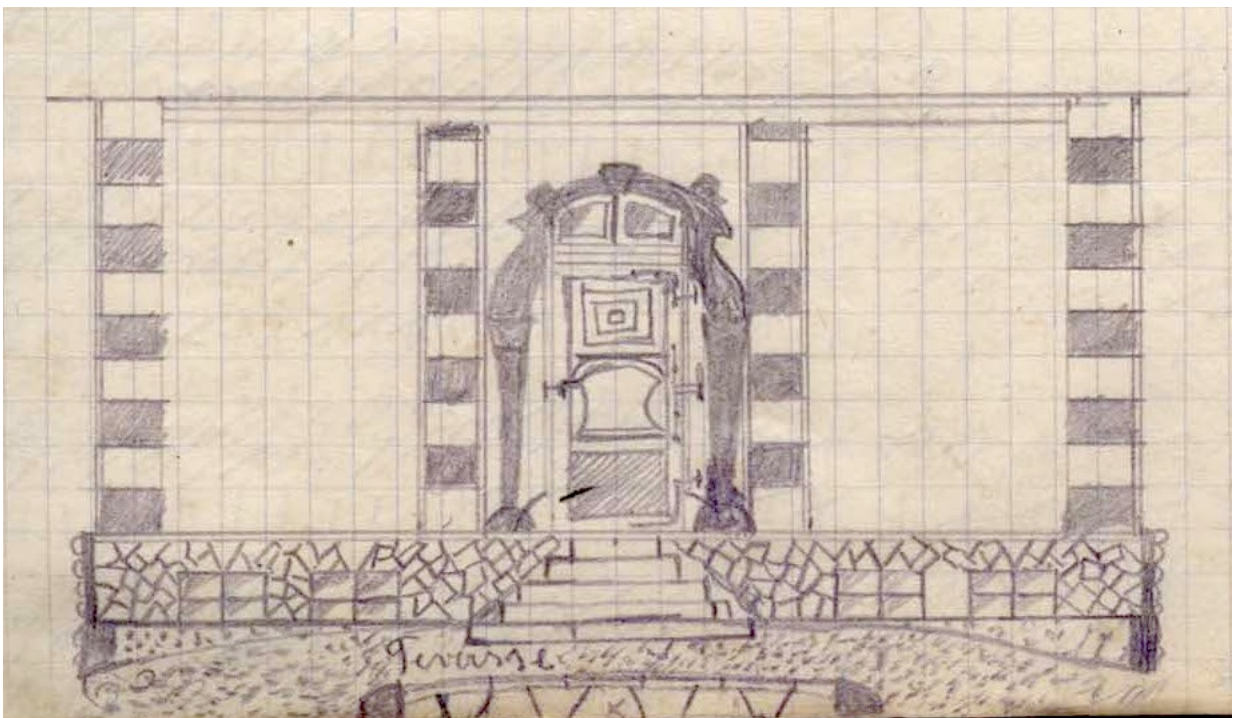
dage i ro og måtte [den] 17. ud at løse af igen. Denne gang tabte vi 2 mand inden vi nåede ind i stilling. Kun de led og angst xxx xxx.

Så kom vi op i stillingen, her så det ikke godt ud, der var overfyldt af mennesker, den anden morgen, den 19. kl. 8 skulle der stormes en sapper som franskmændene havde stærkt beredt, den 19. om morgenen var der regn og rusk, og da kl. var 8 havde ingen lyst til at gå ud af hullerne, så det blev opsat til en anden gang og glade var vi, nu blev vi afløst den 23. om morgenen, kom tilbage med 4 mand af gruppe Goethe, denne gang havde jeg held at blive 11 dage i ro, eller ro var det ikke for den 25. juni, søndag middag, begynder franskmændene at beskyde vor lejr, men som vel skulle gælde byen Nantila [Nantillois] som lå lige foran os og den samme dag trak vi os tilbage og bivouakerede i en skov, om aftenen et dejligt vejr men da vi vågnede om morgenen var der en susendes regn så vi straks byggede af og tog ind i vore barakker, som lå bag en forhøjning foran Nantila og blev ikke beskydt de kommende dage, så kom det den 4. juli at 3 grupper skulle hen og løse 29 pionerer af, som lå i vort divisionsafsnit og da var jeg med, så kom vi hen til vort gamle infanteriregiment R 90, hos dem var vi i gode hænder og de kunne også godt lide os til trods for at vi ikke lavede nogen stor gavn. Denne gang skulle vi bygge Stollen, som var temmelig sikkert arbejde og meget blev der også ikke lavet, det værste var vort artilleri som om eftermiddagen den 7. juli skød 5 Stollen, men uden mennesketab, da vi længe havde rømmet gravene for vort artilleri. Den 8. blev vi afløst og kom tilbage igen, denne gang beskæftigede jeg mig med min orlov, som jeg skulle have når jeg kom ud af stillingen igen. Dagene gik rask derhenad, den 15. gik det ud igen og straks samme nat skulle der pigtråd trækkes ud for det højre maskingevær, da vi nu kun var 3 gamle i Gruppe Kain, bestemte han mig til dette arbejde og straks begyndte jeg derpå, med 3 infanterister gik jeg ud af graven for at se mig lidt for, og denne nat gik det storartet, i ¼ time var vi færdige og jeg kunne lægge mig til ro helt til næste nat så sov jeg hele dagen, om middagen var jeg vågen i en time, men så sov jeg igen og om aftenen spiste jeg godt inden jeg gik ud, først hen om kl. 12 ville det lykkes mig at gå ud til Tråden, det knitrede i et væk der i nærheden, jeg tænkte mig straks at det giver noget i nat, men jeg var ligeglad og gik med godt mod over dækning lige hen hvor jeg aftenen i forvejen var blevet færdig, der begyndte jeg nu, den første rulle gik godt, den anden sad også godt, men nu kom der ingen mere, så kravlede jeg selv hen at ville hente mig en, men var nu ----- da havde jeg en lige i snuden og glad var jeg. Jeg ilede tilbage, at der var ingen der kunne komme med, så var jeg bleven såret den 17. juli morgen kl. ½1.

I Lazarettet

Da jeg nu var kommen tilbage til Malancourt skov blev jeg rigtig forbunden og om morgenen kl. 6 ladet i en sanitetsauto og den har ført mig tilbage, men hvordan ved jeg også ikke før jeg med flere andre lå i en stor sanb. [Sanitätsbereich?] og lige da jeg blev vågen kom de og hentede os der væk igen i en auto, men denne dag mærkede jeg det, det var urimeligt som de kørte med os, en lå der ved siden af mig med livsår [maveskud?] og jamrede den arme karl, og jeg kunne ikke hjælpe ham, jeg havde nok i mig selv da det nu også begyndte at svulme op så jeg næppe kunne se ud af øjnene, men hen ad kl. 11½ nåede vi til vort bestemmelsessted, her blev jeg udladet og indlagt på et operationsbord, og efter et par minutter var der også en overlæge som straks tog sig af mig, jeg fik et par

indsprøjtninger og så vidste jeg ikke meget, da jeg blev vågnet igen, lå jeg i en god seng ude i haven under telt nr. 1, det lå helt snert oppe ved Maas-bredden, men her blev jeg ikke længere end 1 dag, så kom jeg i lazaret "Boninschule", her blev jeg liggende til den 20 juli, da om morgenen kom det glade budskab "Troppetog til Tyskland", jeg kunne ikke sige noget, men glad blev [jeg] at kunne komme så rask ud af Frankrig det skrækkelige, sådan blev jeg indladet i det nævnte lazarettog nr. 10, som skulle bringe mig til hjemmet og hen imod kl. 10 satte det sig i bevægelse fra St. Dun og så kørte jeg strækningen Stenay – Montmedy, der gjorde vi holdt og fik middag og fik flere sårede kammerater med, som også var glade at det gik til Tyskland, så kørte vi videre, men jeg så ikke til meget, da jeg lå i den nederste seng, men at fint vejr var der, det kunne jeg nok se, så rullede vi afsted, alle med håbet om snart at kunne komme hjem på orlov.

Landsturmmann S. Adolphsen
Rekruten-Depot II, Reserve-Infanterie-Regiment 31
5. Abteilung, 9 Korporalschaft
Rendsburg

Landsturmmann J. Adolphsen
Reserve-Eisenbahnbaukompanie 23
Bahnabteilung 3
Hauptmann Koch

Musketier Niels Hansen
Feldlazarett 3, 117. Infanterie-Division
Feldpost 117 Inft. Divs.

Unteroffizier Jepsen
9. Reserve-Armee-Korps
2. Ersatz-Abteilung
1. Kompanie

Musketier Knud Schmidt.
18. Genesender-Kompanie
2. Ersatz-Bataillon
Infanterie-Regiment Nr. 74
Hannover

Unteroffz. Jepsen
11. Komp., Inft. Regt. 86, III Battl. Overskrevet: Vermisst[?]

18. Div., 9. Armeekorps

Musketier Andreas Petersen 5

10. Komp., Inf. Regt. 85, III Battl. Overskrevet: Vermisst[?]

18, Inf. Div., 9. Armeekorps

Landstorm S. Adolphsen

3. Rekr. Depot, Res. Inf. Reg. 31 Overskrevet: Entlassen

Heide i Holstein

[Side 21]

Betreffend

Urlaubsgesuch

Für den Pionier

Adolphsen im

Res. Laz. 8 Alt Heib.